

Preek zondag 5 juli Oude Kerk Voorburg
3^e zondag van de zomer
Exodus 35 en 40
Ds. Leneke Marchand

Gemeente van Jezus Christus,

Als je terug kijkt op de afgelopen maanden, dat je niet naar de kerk kon, wat heb je dan het meest gemist? Het samen zijn misschien: op zondagmorgen de Herestraat in fietsen of lopen, en de deur staat open, en hier huppelt een kind naar binnen, en daar schuift iemand met een rollator de kerk in. Het zingen, met zoveel mensen tegelijk, al die stemmen, en dat je dan soms opeens een soort snik voelt, omdat je al zingend ervaart: het is waar. De verbondenheid als broeders en zusters: dat je niet alléén die weg met God gaat, die hobbelige, die smalle weg, maar dat er reisgenoten zijn.

Wat heeft u het meest gemist? Was het misschien ook een beetje de kerk zelf, deze oude Martinuskerk uit ? Het licht dat door de hoge ramen valt. De kleuren, het zeegroene brons van de tafel, de ambo, het doopvont, de menorah. Het glas, zo hard en teer tegelijk, waarin het licht weerspiegeld wordt. De glans van de kroonluchters, en sinds een paar weken: het stralende bladgoud op het orgel dat wel naar je lijkt te glimlachen.

De schoonheid van alles. Om daar even in te mogen zijn en je hart aan op te halen.

En God zag, dat het goed was.... dat is het refrein van de schepping. Je kunt ook vertalen: Hij zag, dat het schoon, dat het mooi was. Hij zegt: er zij licht. En dan wordt Hij stil en dan doet Hij als het ware een stapje achteruit en dan laat Hij zijn ogen er over gaan, eerst over het licht, over aarde en oceanen, over planten en dieren en mensen. God beleeft vreugde aan zijn eigen creatieve werk. En steeds opnieuw, zes keer, klinkt het: het is mooi, het is goed.

Maar daar is zijn werk nog niet afgelopen. Als de lelijkheid en het geweld het over nemen, in de dagen van Noach, en God het kunstwerk wegspoelt, dan is er de ark. Een kleine mini-kosmos, waar het goed is, een toevluchtsoord, een paradijsje, waar zelfs de dieren in vrede samen zijn. Teken van een nieuw begin.

En naast die ark zou je eigenlijk de tabernakel kunnen zetten. Een plaats van het offer, van gebed, de plaats, waar de geboden bewaard en geleerd worden. Maar ook een plaats van grote schoonheid. Een miniwereld, microkosmos van schoonheid. Een plaats, waar God wil wonen, te midden van zijn volk.

Vandaag horen we hoe twee kunstenaars aan het werk zijn om van alles te maken voor die tabernakel, die plaats van Gods aanwezigheid. Door de woestijn gaat Hij mee met zijn volk. Heel precieze aanwijzingen heeft de Eeuwige aan Mozes gegeven, voor de inrichting van de tabernakel, tot en met de kleinste details, de lussen, de kettinkjes, de schorten van de priesters, enzovoort. God is begonnen met spreken, met goedheid en schoonheid en waarheid en orde in de wereld tevoorschijn te roepen. En waar Hij spreekt, daar komt creativiteit los. Daar gebeurt iets. De Israëlieten dragen van alles bij, de vrouwen die daar

talent voor hebben, slaan aan het weven, de leiders van het volk brengen hun edelstenen. Moet je nagaan, dat zijn dezelfde mensen, die eerder hun sieraden gaven voor het gouden kalf. Maar nu geven ze vanuit hun hart alles voor de tabernakel van deze God, die hen trouw is gebleven. Gouddraad en blauwpurper, wol, onyxstenen in goud gevat, granaat, turkoois, aquamarijn. En ze weten niet van ophouden, ze geven maar en geven maar tot Mozes zegt: nu is het echt genoeg. Het heeft iets van een kind, dat maar tekent en tekent, en alle tekeningen aandraagt bij oma, omdat ze zo lief is. Waar God aan het woord komt, daar worden mensen gul met hun tijd, met hun liefde, met hun bezit. Voelen wij dat eigenlijk een beetje mee? Slaat die overvloed, de gulheid van God al een beetje op ons over? Misschien mogen we in de kerk ook wel een beetje meer op die manier naar elkaar kijken. Als kerkenraad, als er ergens iets nodig is, aan inzet, tijd, geld, dan hoor ik onszelf vaak zeggen: ja dat kun je eigenlijk niet vragen. Mensen hebben het al zo druk. En of ze iets weg te geven hebben weet je al helemaal niet. Maar als de generaties voor ons van hun soberheid toch zo'n kerk als deze wisten te bouwen, omdat hun hart overstroomde. Waarom zou diezelfde Geest van vrijgevigheid, van liefde en overvloed dan ook niet in ons kunnen werken? Er was meer dan voldoende, daar in de woestijn.

Die geboden, die beloften, die zorgen ervoor dat je als mens, als gemeenschap zelf een kunstwerk wordt. Een gul, gastvrij volk. Paus Franciscus heeft het eens gehad over de weg van de schoonheid, de *via pulchritudinis*. Over de aantrekkelijkheid van het leven met Jezus Christus. Waar zijn evangelie klinkt, waar Hij gediend wordt en zijn Naam genoemd, daar gaat het niet alleen om wat waar is en wat goed zei hij. Ja, het *begint* wel met de geboden, met de beloften, met offer, met de waarheid en met de goedheid. Het begint met het goede nieuws. Maar waar mensen daar uit gaan leven en het serieus nemen, daar bloeit de schoonheid op, daar moeten we de kunst alle ruimte geven.

Dat gaat dan over het volk, dat eigenlijk zelf een aantrekkelijk kunstwerk wordt. Maar waar God spreekt, daar gebeurt nog iets anders: daar ontstaat ook een enorme creativiteit. Juist zijn Torah, zijn aanwijzingen, maken mensen ook tot scheppertjes. Dat zien we aan Oholiab uit de stam van Dan en Besaleël uit de stam van Juda, die opeens opduiken in deze geschiedenis. Als je het zo leest, dan zijn dit heel kundige ambachtslieden, beeldende kunstenaars, met vaardige handen, creatieve mensen, met een goed en geoefend oog voor schoonheid.

De Geest van God heeft hem vervuld met wijsheid en inzicht en kennis en allerlei vakmanschap om ontwerpen te bedenken, en om die uit te voeren in goud, zilver en koper.
(HSV)

Wijsheid, inzicht en kennis, dat zijn drie woorden die in Spreuken (3: 19-20) aan God de Schepper worden toegeschreven. (*De HEERE heeft de aarde met wijsheid gegrondvest, de hemel met inzicht gevestigd*) In deze mensen zie je de Schepper zelf aan het werk, lijkt de schrijver van Exodus te zeggen. Hun creativiteit, hun ploeteren, hun aandachtige handen, hun vorsende oog, hun stilte, hun wachten, hun genieten, hun spelen.... Kijk maar goed, dan zie je iets van God de Schepper.

De Geest van de Heer heeft hem vervuld...bijzonder: het is de Geest zelf, die in deze beeldende kunstenaars werkt. De Geest, die boven de chaotische wateren broedde, aan het

begin van de schepping. De Geest, die de profeten aanvuurt en die het onrecht aanklaagt. De Geest, die steeds een nieuw begin maakt, de Geest, die ons op Jezus wijst, die in ons bidt en zuchten slaakt... de Geest, die niet ophoudt, tot alle dingen mooi en nieuw zijn.... die Geest vult ook kunstenaars en ambachtslieden.

Als we dat nu eens goed op ons in laten werken. Al die schoonheid, al die overvloed, daar midden in de woestijn. De kleren slijten, de wangen vallen in, de voeten worden steeds eeltiger, de ogen zien enkel rotsen en zand, de moed zakt, de reis duurt zo lang. Maar daar is dan toch *ook* die tabernakel, waar de Eeuwige in woont, en de wolk van zijn Aanwezigheid, en zijn vuur in de nacht. Het doet me denken aan een verhaal dat de joodse psychiater Victor Frankl vertelde, over een vrouw die hem haar verhaal vertelde. Ze lag, zwaar ziek, in de ziekenboeg van een concentratiekamp. Er was geen hoop, geen uitzicht. Hoe heb je het volgehouden vroeg hij haar, wat gaf je moed? 'Ik keek naar buiten, en daar bloeide een pruimenboom, zo mooi. En ik besepte: er is *toch* schoonheid, er is goedheid in de wereld'. Schoonheid in de buik van het kwaad noemde de kunstenaar Armando dat. Schepping, dat is niet iets van toen en ooit, dat gebeurt elke dag opnieuw, in de meest onmogelijke omstandigheden. *Op al hun tochten* (vers 36).

Ik stel me zo voor, dat die tabernakel ook een enorm verlangen, een enorme hoop wakker heeft geroepen. En dat vermogen heeft de schoonheid van onze kerk ook. Dat die aanwezigheid van God, dat de schoonheid waarmee Hij de dingen aanraakt, zich steeds meer over de hele wereld en de hele kosmos uit zal breiden. Dat heel de aarde zichtbaar vol zijn zal van de pracht, de glorie, de heerlijkheid, de lieflijkheid van de Heer.

Het boek Exodus eindigt ermee, dat Mozes heel het werk aan de tabernakel voltooide. In de eerste maand van het tweede jaar op de eerste der maand. Precies een jaar na de uittocht. 7 x staat er in H40: hij deed.... zoals de HEER hem had opgedragen. 7x... 7 scheppingsdagen. God zet zijn werk voort, Hij roept het goede, het mooie tevoorschijn. Een plaats van orde, in de chaos, van kleur, in de grauwheid, van schoonheid, in de buik van het kwaad. En dan komt God daar wonen. Een wonder, een geschenk. Wij kunnen alleen maar doen wat Hij vraagt. En dan hopen, bidden, er naar uitkijken, dat de tabernakel van onze kerk, van ons leven, van deze wereld zich steeds meer vult met de majesteit van de Heer. Amen